

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ**

BAKALAVR TƏHSİL PİLLƏSİ ÜÇÜN

TƏRCÜMƏÇİNİN OXU VƏRDİŞLƏRİ FƏNNİNDƏN

PROQRAM

Bakı – 2022

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

BAKALAVR TƏHSİL PİLLƏSİ ÜÇÜN

TƏRCÜMƏÇİNİN OXU VƏRDİŞLƏRİ FƏNNİNDƏN

PROQRAM

*Bakı Dövlət Universiteti Şərqşünaslıq
fakültəsinin 14.09.2022-ci il tarixli 1 sayılı
protokoluna əsasən təsdiq edilsin.*

Bakı – 2022

Tərtib edən: professor  .H. Mirzəzadə

Elmi redaktor: dosent V.A.Qaradađlı

Rəyçi: i. .f.d. S.H.Mirzəyeva

“Tərcüməçinin oxu vərdişləri” fənni

İzahat vərəqi

Bu proqram Bakı Dövlət Universitetinin Şərqsünaslıq fakültəsinin tədris planı əsasında hazırlanmışdır. Dörd illik bakalavr pilləsinin II kurs (II semestr 60 s.) əhatə edən bu proqram tərcümə ixtisasında ərəb dilinin qrammatikasının müxtəlif sahələrini əhatə etməklə bərabər, şifahi tərcümənin təkmilləşməsinə və inkişafına xidmət edir. Təbii ki, ayrılmış saatlar ərəb dilinin bütün sahələrini öyrənməsi üçün kifayət deyildir. Buna görə də hazırkı proqram tələbələrə yeni biliklər vermək, mətnlər əsasında danışıq üslubunu gücləndirmək, müəyyən tərcümə və danışıq dilini öyrətməsi məqsədini ön plana qoymuşdur.

Kursun əsas məqsədi və vəzifələri

Kursun məqsədi tələbələrin ərəb dilində nitqi dinləyib başa düşməsi, müəyyən olunmuş dialoqlarla danışıq səviyyəsini təkmilləşdirməsinə nail olmaqdır, beləliklə də tədrisin bakalavr pilləsində ərəb dilinə mükəmməl yiyələnmiş tərcüməçi mütəxəssislər hazırlamaqdır.

Tələbə ərəb dilində öz fikrini sərbəst şəkildə ifadə etməyi bilməli, həmçinin, müəyyən ərəb mətnlərini ana dilinə və əksinə tərcümə etməyi bacarmalıdır.

İxtisas dilinin “tərcüməçinin oxu vərdişləri” fənni kursunda tələbələrdə öyrəndikləri dilin ölkəsinə dərin hörmət və məhəbbət ruhu yaradılmalıdır.

BDU-nun Şərqsünaslıq fakültəsini bitirən hər bir tələbə tədris materiallarından düzgün istifadə etməyi, öyrəndiyi ölkəyə məxsus bayram, mərasimlər haqqında mətn və məlumatları internet vasitəsilə tapmaqla tərcümə və təhlil etmək, yeni söz və terminləri qeyd etmək və mövzu üzərində dialoqlar təşkilini bacarmalıdır.

“Tərcüməçinin oxu vərdişləri” kursunun əsas məqsədi ərəb dilinin praktik olaraq oxunma və yazısını əlaqəli şəkildə tədris etməkdir.

Tələbə tədris prosesində:

- a) fəal iştirak etməli
- b) öz fikrini sərbəst və məntiqli şəkildə ifadə etməli
- c) ünsiyyət qurmağına nail olmaqdır.

Kursun əhatə dairəsi və məzmunu

Tələbənin lüğət aktivliyi tədricən yeni leksik vahidlə zənginləşdirilməli, onun tərcümə prosesində müxtəlif üsullardan istifadə olunmalıdır. Danışır prosesində əsas diqqət qarşılıqlı müzakirə və mübahisə doğura biləcək mövzuların seçilməsinə yönəlməlidir. Tədrisdə ərəb dilinin lüğət ehtiyatı dilin frazeoloji fondu, atalar sözləri ilə zənginləşdirilməlidir.

Kursun strukturu

Tələbə tərcümə vərdişinə yiyələnmək məqsədi ilə hər şeydən əvvəl əsas əsas dərslərdə verilən qrammatik biliyə yiyələnilib müvafiq mövzuları interaktiv şəkildə tədris etməli,

sinifdänkənar oxu materialları (bədi ədəbiyyat, qəzet) oxuyub anlama, danışma, sual vermə vərdişlərinə yiyələnməlidir.

Hər keçilən mövzunun sonunda yoxlama keçirilməklə iş qiymətləndirilməlidir. Hər ayın sonunda keçirilmiş materiallar əsasında tələbənin bilik və bacarığı kollokvium nəticəsində qiymətləndirilməlidir.

Məşğələnin strukturu

Qrammatika

Yeni mətndə işlənən qrammatik qaydaların izahatına həsr edilir. Qrammatik qaydalar mərhələ-mərhələ sadədən mürəkkəbə doğru izah olunur.

Lüğət

Həmin bölmədə mövzuya dair yeni leksik vahidlərin izahı verilir; yeni sözlərin orfoqrafiya, orfoepiyasını öyrənməli, yeni leksika müqayisə və qarşılıqlı şəkildə qavranmaqla dildəki sinonim və antonimlər əlavə olunur.

Mətn

Mövzu haqqında ətraflı məlumat verilməlidir. Tələbələrin mövzuya dair fikir və sualları aydınlaşdırılır.

Ev oxusu

Tələbələr ərəb dilində hər hansı bir bədii əsərdən parçaları oxuyur, sonra mətni ərəbcə danışır və mətnə suallar verir.

Mövzular

1. طالب الجامعة Universitetin tələbəsi
2. عائلتي – Ailəm
3. ماذا افعل كل يوم – Hər gün mən nə edirəm?
4. الكتب و دورها في حياتنا - Kitablar və onların həyatımızda rolu
5. مدينتي – Şəhərim
6. السينما و المسارح –Kino və teatr
7. في السوق – Bazarda
8. الغذاء و المطاعم – Qida və restoranlar
9. فصول السنة – İlin fəsilləri
10. الرحلة – Səyahət
11. الحروب – Müharibələr
12. مشاهير العالم – Dünyanın məşhur adamları
13. المتاحف – Muzey
14. المثل – Atalar sözləri
15. الاجازة ، العطلة –Tətil, məzuniyyət

Mövzuların tədris saatları üzrə bölgüsü

II kurs II semestr – 60 saat			
№	Bölmələrin və mövzuların adları	Saatların miqdarı	
		Cəmi	Məşğələ
1.	<p>Dərs 1. طالب الجامعة – Universitetin tələbəsi. Mövzu haqqında məlumatları öyrənərək şifahi şəkildə danışmaq, dialoqlar təşkil etmək.</p>	4	4
2.	<p>Dərs 2. عائلي – Ailəm. Mövzu ətrafında motivasiya qurmaq və interaktiv metodlardan istifadə edərək yeni sözlər əlavə etmək.</p>	4	4
3.	<p>Dərs 3. ماذا افعل كل يوم – Hər gün mən nə edirəm? Mövzuya dair söz, söz birləşmələri və cümlələri aşılamaq. Mövzu haqqında məlumatları öyrənərək şifahi şəkildə danışmaq, dialoqlar təşkil etmək.</p>	4	4
4.	<p>Dərs 4.</p>	4	4

	<p>الكتب و دورها في حياتنا - Kitablar və onların həyatımızda rolu.</p> <p>Mövzu ətrafında müzakirə və mübadilə aparmaq, yeni sözləri əlavə etmək. Disklərə qulaq asmaq və sonra eşitdikləri mətnləri təhlil edib müzakirə etmək.</p>		
5.	<p>Dərs 5. مدینتی – Şəhərim.</p> <p>Mövzu ətrafında məlumatları öyrənərək dialoqlar qurmaq.</p>	4	4
6.	<p>Dərs 6. السينما و المسارح – Kino və teatr.</p> <p>Yeni sözlərdən istifadə edərək dialoqlar təsdiq etmək.</p>	4	4
7.	<p>Dərs 7. في السوق – Bazarda.</p> <p>Mövzu ətrafında məlumatları öyrənərək dialoqlar qurmaq.</p>	4	4
8.	<p>Dərs 8. المطاعم و الغذاء – Qida və restoranlar.</p> <p>Mövzu ətrafında motivasiya qurmaq və interaktiv metodlardan istifadə edərək yeni sözlər əlavə etmək.</p>	4	4
9.	<p>Dərs 9.</p>	4	4

	<p>فصول السنة – İlin fəsilləri.</p> <p>Tələffüz və oxu vərdişlərini inkişaf etdirmək üçün disklərə qulaq asmaq və mətnləri təhlil edib dialoqlar qurmaq.</p>		
10.	<p>Дәрс 10. الرحلة – Səyahət.</p> <p>Mövzu ətrafında məlumatlar toplamaq, şifahi şəkildə mövzunu danışmaq.</p>	4	4
11.	<p>Дәрс 11. الحروب –Müharibələr.</p> <p>Mövzu ətrafında motivasiya qurmaq və interaktiv metodlardan istifadə edərək yeni sözlər əlavə etmək.</p>	4	4
12.	<p>Дәрс 12. مشاهير العالم – Dünyanın məşhur adamları.</p> <p>Mövzu ətrafında müzakirə və mübadilə aparmaq. Məşhur adamlar haqqında məlumat toplayaraq dialoqlar qurmaq.</p>	4	4
13.	<p>Дәрс 13. المتاحف – Muzey.</p> <p>Mövzu haqqında məlumatları öyrənərək şifahi şəkildə danışmaq, dialoqlar təşkil etmək.</p>	4	4

14.	Dərs 14. المثل – Atalar sözləri. Mövzu ətrafında müzakirə və mübadilə aparmaq və mətnləri təhlil etmək.	4	4
15.	Dərs 15. الاجازة ، العطلة – Tətil, məzuniyyət. Mövzu ətrafında motivasiya qurmaq və interaktiv metodlardan istifadə edərək yeni sözlər əlavə etmək.	4	4
	Cəmi:	60 s.	60 s.

Ədəbiyyat siyahısı

Azərbaycan dilində

1. Qarayev M.İ. Müasir ərəb ədəbi dilinin tədris proqramı. Bakı: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2000. 73 s.
2. Məmmədov Ə.C. Ərəb dili. Bakı: Maarif nəşriyyatı, 2014. 691 s.
3. Hacıyeva A. Tərcümə nəzəriyyəsi. Bakı, 2010

Türk dilində

1. Dr. Mustafa Meral Çörtü. Arapça Dilbilgisi. Nahiv. Aralık, 2014. İstanbul. 453 s.
2. Dr. Mustafa Meral Çörtü. Arapça cümle kuruluşu ve tercüme tekniği. 2014. İstanbul. 330 s.

Rus dilində

1. Ибрагимов И.Д. Интенсивный курс арабского языка. Часть , Москва, 2007
2. Гараев М.И. Порядок слов в современном арабском литературном языке. Баку: Издательство Бакинского Университета, 2001. 209 с.

3. Латышев Л.И. Технология перевода. Москва, 2000
4. Мирзаде Ч. Методическое руководство по преподаванию фонетики арабского языка (методическое пособие). Баку, «Нурлан», 2004, 24 с.
5. Фролова О.Б. Мы говорим по-арабски. Москва, «Наука», 1972. 302 с.

Ərəb dilində

1. على الجارم مصطفى امين ، النحو الواضح في قواعد اللغة العربية في ثلاثة اجزاء ، دار المعارف بمصر ، ١٩٦٣ ، 176 ص.
2. الدكتور عبد الرحيم ، دروس اللغة العربية لغير الناطقين بها في اربعة اجزاء ، المدينة المنورة ، ١٤٣٢ هـ ، 643 ص.

Audio-video materiallar

İnternet materialları

Kağız formatı: 60x84 1/6,

sayı 100

“OPTİMİST”MMC çap mərkəzi-2022
